

Ecologisch protocol voor Sportpark Zuid – deelgebied brandweerkazerne

Randvoorwaarden met betrekking tot de Flora- en faunawet

Ecologisch protocol voor Sportpark Zuid – deelgebied brandweerkazerne

Randvoorwaarden met betrekking tot de Flora- en faunawet

Colofon

Zelhem : februari 2010

Rapportnummer : 1025
Projectnummer : 1305

Opdrachtgever : Gemeente Doetinchem
Contactpersoon : Dhr. F. Backer

Opdrachtnemer : Stichting Staring Advies
Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem
T 0314 641910
F 0314 641909
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

Auteur(s) : ing. R. Boerboom / ing. B. Voerman

Inhoud

1	Inleiding en doel	4
2	Inhoud ecologisch protocol	5
3	Beschrijving plangebied en geplande ruimtelijke ontwikkelingen	7
3.1	Beschrijving plangebied	7
3.2	Geplande ruimtelijke ontwikkelingen	8
4	Effectbeoordeling	10
4.1	Aangetroffen beschermde soorten	10
4.2	Verwachte negatieve effecten	11
4.3	Cumulatief effect	12
5	Mitigerende en compenserende maatregelen	13
5.1	Vleermuizen	13
5.2	Broedvogels	15
6	Aanbevelingen	16
7	Randvoorwaarden Flora- en faunawet	20
	Bijlage 1. Situatieschets ruimtelijke plannen	21
	Bijlage 2 Nieuwe kruising Varkensweide, ontsluiting brandweer	22
	Bijlage 3 Ontwerpschets alternatieve 'hop-over' Europaweg	23
	Bijlage 4 foto's plangebied	24
	Bijlage 5 Wettelijk kader	26
	Bijlage 6 Dwarsdoorsnede groenstrook	29

1 Inleiding en doel

Naar aanleiding van een uitgebreid natuuronderzoek in Sportpark Zuid is het voorkomen van een aantal strikt beschermde soorten vastgesteld. In het gebied staan ruimtelijke ontwikkelingen gepland die mogelijk een negatief effect hebben op deze beschermde soorten. De effecten van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied worden ingeschat op basis van de resultaten van het natuuronderzoek uit 2009 (SSA rapportnummer 0985).

De gemeente Doetinchem heeft Stichting Staring Advies gevraagd om een ecologisch protocol op te stellen. Het protocol zorgt ervoor dat vooraf en tijdens de werkzaamheden op de juiste wijze mitigerende en waar nodig compenserende maatregelen getroffen worden om schade aan beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Het protocol is erop gericht om zoveel mogelijk mitigerende maatregelen uit te voeren in het gebied zelf en in het uiterste geval een zoekgebied aan te geven voor compenserende maatregelen. Eveneens kunnen de aanbevolen maatregelen als onderbouwing bij een eventuele ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet dienen. Op verzoek van de opdrachtgever is het plan voor de nieuwe brandweerkazerne losgekoppeld van het integrale plan voor Sportpark Zuid. In dit rapport wordt het effect van de bouw van de nieuwe brandweerkazerne en de daaraan gebonden ruimtelijke ontwikkelingen op de aanwezige flora en fauna beschreven. Deze studie zal resulteren in een programma van randvoorwaarden voor de nieuwe brandweerkazerne op het gebied van beschermde flora en fauna. Op deze manier voldoet de gemeente Doetinchem aan de zorgplicht die de Flora- en faunawet de initiatiefnemer oplegt.

2 Inhoud ecologisch protocol

De meest recente inrichtingsplannen (gemeente Doetinchem, 2010) voor Sportpark Zuid van de gemeente Doetinchem zijn benut om in het protocol advies te geven over hoe de gemeente het beste om kan gaan met beschermde soorten in het gebied. Uit overleg met de gemeente is duidelijk geworden dat er 3 deelplannen in het gebied zijn:

1. nieuwe locatie brandweerkazerne
2. nieuwe ijsbaan
3. topsporthal in combinatie met nieuwe locatie Graafschap College

In dit rapport is specifiek het effect van de ontwikkeling van de nieuwe brandweerkazerne op de aangetroffen beschermde flora en fauna beschreven. De overige plannen worden in afzonderlijke rapportages behandeld. Het inrichtingsplan voor de brandweerkazerne is getoetst aan de ecologie van de aanwezige beschermde soorten, op basis van het toetsingskader uit de Flora- en faunawet. Daarnaast wordt het cumulatief effect van de deelplannen beoordeeld, omdat voor sommige soorten deze ontwikkelingslocaties samen belangrijk leefgebied vormen. Door de brandweer is onderzoek gedaan naar een geschikte locatie in Doetinchem, rekening houdend met de voorgeschreven opkomsttijden. Uit dit onderzoek (Brandweer gemeente Doetinchem, 27 februari 2006) is de locatie in Sportpark Zuid naar voren gekomen als meest geschikt. Hieruit blijkt tevens dat nieuwbouw van de brandweerkazerne op één voetbalveld van DZC '68 de meest eenvoudige en kostenefficiënte oplossing is.

Het protocol behandelt de volgende onderdelen:

Effectbeoordeling inrichtingsplan brandweerkazerne

Op basis van de resultaten uit het natuuronderzoek uit 2009 is het effect van de geplande ontwikkeling van de brandweerkazerne op aanwezige beschermde soorten bepaald. Op basis van gebiedsgebruik, habitateisen en lokale/regionale verspreiding wordt het effect beschreven. Hiervoor wordt het meest recente inrichtingsplan en het Ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen van de gemeente Doetinchem benut.

Mitigerende maatregelen

Middels mitigerende maatregelen wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen. In dit ecologisch protocol geven we aan welke mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn en hoe deze uitgevoerd dienen te worden.

Compenserende maatregelen

Als mitigatie niet mogelijk is zal ontheffing of goedkeuring aangevraagd moeten worden en zullen compenserende maatregelen getroffen moeten worden. Dit kan betekenen dat er nieuwe leefgebieden voor beschermde soorten ingericht moeten worden om het verlies te compenseren. Dit zal leiden tot een advies over de herinrichting van het gebied. In het protocol geven we aan welke compenserende maatregelen noodzakelijk zijn en hoe deze uitgevoerd dienen te worden.

De te nemen mitigerende en compenserende maatregelen en de aan te vragen ontheffingen worden opgesomd in een lijst van randvoorwaarden voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen, met betrekking tot de Flora- en faunawet.

Aanbevelingen

Naast de noodzakelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen is het sterk aan te bevelen om een aantal extra maatregelen te treffen in het gebied. Met deze maatregelen wordt de kwaliteit van het gebied in de huidige situatie versterkt. Hierdoor zullen de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in de overige deelgebieden van het sportpark een minder groot negatief effect hebben.

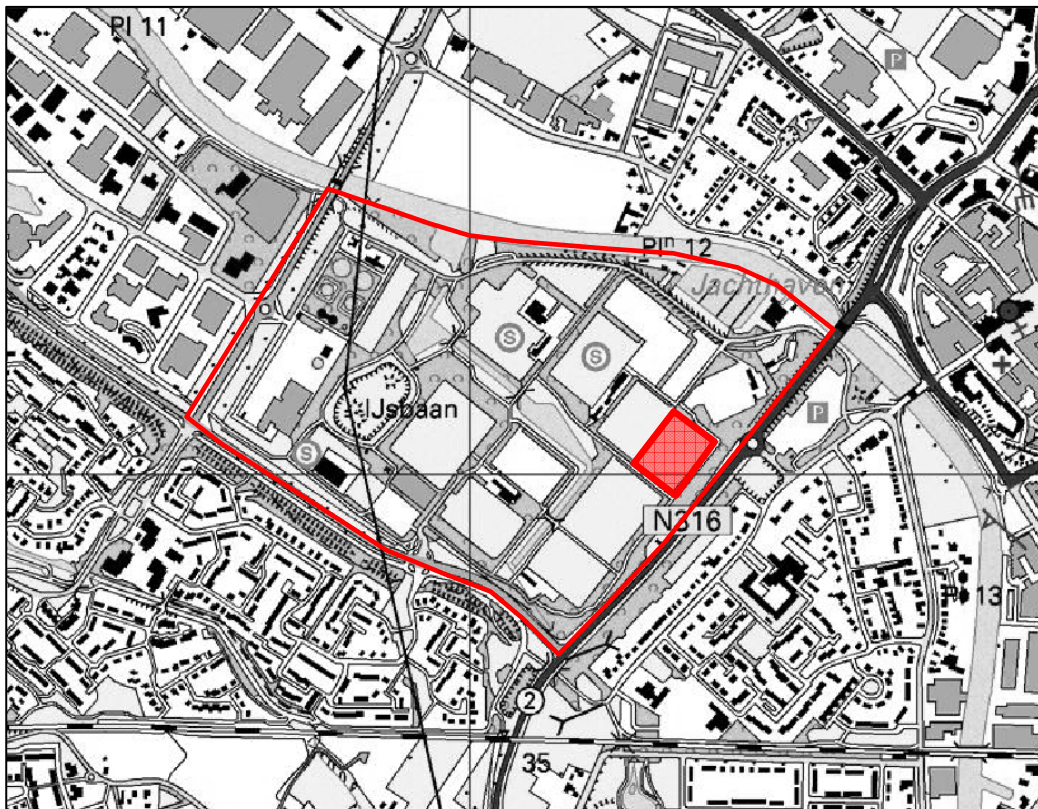
3 Beschrijving plangebied en geplande ruimtelijke ontwikkelingen

3.1 Beschrijving plangebied

Sportpark Zuid ligt als groene oase in de bebouwde kom van Doetinchem (zie figuur 1) en is ongeveer 60 hectare groot. Het gebied wordt globaal omsloten door de Energieweg, de Liemersweg en de Europaweg. Aan de noordzijde ligt het park aan de oevers van de Oude IJssel. Sportpark Zuid bestaat uit diverse sportvelden met bijbehorende faciliteiten, gelegen in een parkachtig landschap met vijvers, graslanden, ruigten, houtwallen en boomgroepen. De grootste oppervlakte van het gebied bestaat uit voetbal- en hockeyvelden. In het gebied bevinden zich eveneens een oude zuiveringsinstallatie van het waterschap, het kantoor van Waterschap Rijn en IJssel en de jachthaven van Doetinchem.

De locatie van de geplande brandweerkazerne ligt in de oostzijde van het sportpark, aan de Europaweg bij de rotonde Varkensweide (zie figuur 1). Ten noordoosten van het plangebied ligt de parkeerplaats Varkensweide en de Europaweg met tankstation Esso. Aan de overige zijden grenst het plangebied aan sportvelden en groenstroken.

In de huidige situatie wordt de ruimte gebruikt als sportveld door de voetbalvereniging. Het sportveld wordt beheerd als zandveld. Het perceel heeft een oppervlakte van ruim 1 hectare. Rondom het zandveld liggen aan 3 zijden groenstroken met bosplantsoen. Deze groenstrook vormt de grens met de Europaweg en bijbehorende bermen (zie figuren 1 en 2).

Figuur 1. Ligging Sportpark Zuid en locatie nieuwe brandweerkazerne.

Figuur 2. Luchtfoto plangebied (locatie nieuwe brandweerkazerne).

3.2 Geplande ruimtelijke ontwikkelingen

De gemeente Doetinchem wil de nieuwe brandweerkazerne op één van de voetbalvelden van DZC '68, nabij de Europaweg realiseren. Er zijn een aantal ruimtelijke ingrepen gekoppeld aan de realisatie van de brandweerkazerne. Deze ingrepen hebben mogelijk een negatief effect op (beschermde) flora en fauna en worden daarom meegenomen in de beoordeling.

Nieuwe brandweerkazerne

Het perceel van de nieuwe brandweerkazerne zal vermoedelijk volledig uit verhard oppervlak bestaan. Er komen onder andere een kantoorpand, een garage, een oefenterrein, verschillende parkeerplaatsen en opslagruimte voor materieel/materiaal. Er is nog geen definitief ontwerp. De randvoorwaarden voor flora en fauna die uit dit onderzoek naar voren komen, worden meegenomen in het ontwerp.

Realisatie kunstgrasveld DZC '68

Voor de plaatsing van de brandweerkazerne is het nodig om één van de voetbalvelden te laten vervallen. De voetbalvereniging DZC '68 is bereid dit veld op te offeren indien één van de andere bestaande velden omgezet wordt naar een kunstgrasveld. De exacte locatie voor het kunstgrasveld is nog niet bekend.

Ontsluiting brandweerkazerne

Verwacht wordt dat de rotonde op de Europaweg / Dichterseweg, richting de Varkensweide, te zwaar belast wordt. De verkeersdruk zal toenemen door de nieuw te realiseren parkeergarage op Varkensweide die plaats zal bieden aan 900-1000 parkeerplaatsen. De rotonde zal vervangen moeten worden door een kruising met verkeerslichten. Het is voor de brandweer wenselijk om op deze kruising aangesloten te worden middels een eigen op- en afrit.

Gekoppeld aan deze nieuwe kruising vormt de aanleg van een nieuwe ontsluiting voor het sportpark onderdeel van het plan. De nieuwe kruising zal hierbij ook de ontsluiting vormen voor de jachthaven, tennisvereniging en de werkplaats van de Wedeo op Sportpark Zuid. Deze nieuwe ontsluitingsweg zal grotendeels op bestaande verharding gesitueerd worden. Bij deze constructie zal de Stokhorstweg afgesloten worden voor doorgaand verkeer. De weg heeft in de toekomstige situatie onvoldoende capaciteit voor de toegenomen verkeersdruk. Ook de "tunnel" onder de Europaweg vormt een knelpunt.

Verbreding Europaweg

De Europaweg zal door de toegenomen verkeersdruk in de toekomstige situatie onvoldoende capaciteit hebben. Om dit te ondervangen is het plan om een extra baan aan te brengen. Vanaf de kruising met de Liemersweg tot aan de rotonde Europaweg / Dichterseweg zal deze in de huidige middenberm gesitueerd worden. Vanaf de rotonde tot aan de Oude IJssel wordt de weg verbreed en zal er een baan naast het huidige wegprofiel aangebracht worden.

De plannen zijn beschreven op basis van het rapport Quickscan Sportpark Zuid (Projectbureau gemeente Doetinchem, januari 2009), Ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen Brandweerkazerne te Doetinchem (BBN Adviseurs, 24 juni 2008) en mondeling overleg met dhr. F. Backer, projectleider namens projectbureau gemeente Doetinchem. Op de schets in bijlage 1 worden de verschillende deelplannen met betrekking tot de nieuwe brandweerkazerne grafisch weergegeven.

4 Effectbeoordeling

4.1 Aangetroffen beschermde soorten

Op basis van de meest recente verspreidingsgegevens (onder andere het natuuronderzoek uit 2009, SSA rapportnummer 0985) komt het voorkomen van een aantal beschermde soorten naar voren die mogelijk een negatief effect ondervinden van de geplande ruimtelijke ingrepen. Het betreft een aantal soorten vleermuizen en broedvogels.

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn streng beschermd onder Flora- en faunawet, tabel 3 en de Habitatrichtlijn, Bijlage IV. De vleermuissoorten waarvoor ingeschat wordt dat er negatieve effecten optreden en er dus mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen moeten worden zijn:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)

Broedvogels

Ook alle vogelsoorten zijn streng beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Voor de meeste algemene vogelsoorten volstaat het om de werkzaamheden af te stemmen op de periode van het jaar (buiten het broedseizoen). In het rapport Natuuronderzoek Sportpark Zuid in Doetinchem (SSA rapportnummer 0985) is echter beschreven dat een aantal broedvogels van Sportpark Zuid jaarrond beschermd zijn. Dit zijn kritische en/of lokaal zeldzame soorten, die specifiek genoemd worden in de Flora- en faunawet onder categorie 5: jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (zie ook bijlage 5). Voor deze soorten zijn extra maatregelen noodzakelijk. Met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen omtrent de nieuwe brandweerkazerne moeten voor de volgende soorten mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen worden:

- Gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*)
- Grauwe vliegenvanger (*Muscicapa striata*)
- Groene specht (*Picus viridis*)

In het natuuronderzoek worden ook de boomklever en glanskop genoemd als soorten waarvoor maatregelen getroffen moeten worden. Het leefgebied van deze soorten vallen echter buiten de invloedssfeer van de nieuwe brandweerkazerne en worden daarom niet meegenomen in deze rapportage.

Overige soorten

Daarnaast zijn er nog enkele licht beschermde zoogdieren en plantensoorten (Flora- en faunawet, tabel 1) aangetroffen in de directe omgeving van de locatie voor de nieuwe brandweerkazerne. Voor deze tabel 1 soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen de vrijstellingsregeling. Dit betekent dat er geen ontheffingsaanvraag nodig is. Uiteraard geldt hiervoor, evenals voor niet beschermde soorten, de zorgplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel, zoals omschreven in de Flora- en faunawet (zie bijlage 5).

4.2 Verwachte negatieve effecten

4.2.1 Vleermuizen

De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn beide streng beschermd onder Flora- en faunawet, tabel 3 en de Habitatrichtlijn. De laatvlieger is daarnaast op de herziende Rode Lijst van bedreigde diersoorten (2009) opgenomen als kwetsbaar. Het sportpark wordt door beide soorten intensief gebruikt als foerageergebied. Via vaste vliegroutes bereiken de dieren het sportpark vanuit verblijfplaatsen in de bebouwde kom van Doetinchem. Via de Europabrug over de Oude IJssel en vervolgens de Stokhorstweg bereiken gewone dwergvleermuizen vanuit het Schilgebied het sportpark om er te foerageren. Ook vanuit de bebouwde kom van De Huet, via een oversteek over de Liemersweg, komen gewone dwergvleermuizen foerageren in het sportpark. De laatvliegers komen vanuit de bebouwde kom van de wijk 't Weerdje ten oosten van het plangebied, via een oversteek over de Europaweg.

De volgende ingrepen kunnen een negatief effect hebben op aanwezige vleermuizen:

- Doorsnijden van de groenstructuur (voor ontsluiting sportpark en brandweerkazerne)
- Verbreding van Europaweg met extra baan
- Toename van kunstlicht bij Europaweg, brandweerkazerne en nieuwe ontsluitingsweg

Foerageergebieden

De groenstrook langs de Europaweg te hoogte van het plangebied wordt aan beide zijden intensief gebruikt als foerageergebied door beide soorten vleermuizen. Ook langs de sportvelden, waar omvorming naar kunstgras plaatsvindt, wordt intensief gejaagd. De inschatting is dat middels mitigerende maatregelen significante negatieve effecten op deze foerageergebieden voorkomen kunnen worden en dat een ontheffingsaanvraag niet nodig is.

De inschatting is dat het negatieve effect van omvorming van gras naar kunstgras voor vleermuizen te verwaarlozen is. De intensief beheerde sportvelden zijn ecologisch weinig interessant voor deze soortgroep. De grasvegetatie heeft weinig structuur en wordt intensief bewerkt en bemest. Hierdoor zijn sportvelden over het algemeen weinig interessant als voedselbron voor vleermuizen. De vleermuizen benutten met name het insectenaanbod van de opgaande vegetatie rondom de sportvelden.

Vliegroutes

Er loopt een belangrijke vliegroute van laatvliegers vanuit de bebouwde kom over de Europaweg, te hoogte van tankstation ESSO, het sportpark in. Deze vliegroute valt binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. Met name de 'hop-over' over de Europaweg is een belangrijk aandachtspunt bij de inrichtingsplannen. Als door de geplande ruimtelijke ingrepen deze 'hop-over' niet meer functioneert kunnen vleermuizen hun foerageergebied niet meer bereiken. Hiervoor zullen mitigerende maatregelen getroffen moeten worden om significante negatieve effecten te voorkomen. Alleen dan is een ontheffingsaanvraag niet nodig. Verlies van de functionaliteit van deze vliegroute is ontheffingsplichtig en niet eenvoudig te compenseren. Vleermuizen gebruiken vaak vaste routes die soms lastig om te buigen zijn.

4.2.2 Broedvogels

Gekraagde roodstaart – grauwe vliegenvanger

De gekraagde roodstaart en grauwe vliegenvanger hebben territoria binnen het plangebied van de nieuwe brandweerkazerne. Door verlies aan opgaand groen en grasvelden hebben de geplande ruimtelijke ontwikkelingen een negatief effect op het foerageergebied van deze soorten. Er is echter voldoende alternatief geschikt foerageergebied aanwezig in het sportpark. Significante negatieve effecten worden hierdoor niet verwacht. Door het nemen van enkele mitigerende maatregelen wordt ernstige verstoring van broedvogels voorkomen. Er zijn geen bomen met holten binnen de invloedsfeer van de nieuwe brandweerkazerne waar deze hollenbroeders kunnen broeden. Het aanvragen van ontheffing is voor de gekraagde roodstaart en de grauwe vliegenvanger niet nodig.

Groene specht

Voor de groene specht leidt de omvorming van zandveld naar brandweerkazerne en van sportveld naar kunstgras tot een verlies aan foerageergebied. Door het verlies van 2 grasvelden wordt de functionaliteit van het gebied voor de soort echter niet bedreigd. Doordat er nog voldoende alternatieve foerageergebieden binnen het sportpark aanwezig blijven verwachten we geen significante negatieve effecten op deze soort. De intensief beheerde sportvelden hebben een beperkt aanbod aan insecten en zijn daarmee slechts matig geschikt als foerageergebied voor deze soort. Als foerageergebied zijn deze sportvelden niet van essentieel belang. Er zijn geen bomen met holten binnen de invloedsfeer van de nieuwe brandweerkazerne waar deze hollenbroeder kan broeden. Het aanvragen van ontheffing is voor de groene specht niet nodig. In het rapport Natuuronderzoek Sportpark Zuid in Doetinchem (SSA rapportnummer 0985) staat de grote lijster (*Turdus viscivorus*) genoemd als soort waarvoor mitigerende en/of compenserende maatregelen wenselijk zijn. Deze soort kan meeliften op de maatregelen die voor de groene specht uitgevoerd moeten worden.

4.3 Cumulatief effect

De plannen in het kader van de nieuwe brandweerkazerne zullen, mits er mitigerende maatregelen getroffen worden, niet leiden tot significante negatieve effecten voor de aanwezige beschermde soorten. Het nemen van compenserende maatregelen en/of het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk voor dit project. Bij de toetsing van de overige geplande ruimtelijke ontwikkelingen (onder andere de ijsbaan en topsporthal) zal het cumulatief effect van alle deelplannen uiteindelijk wel meegenomen worden in de effectbeoordeling. Door het steeds verdwijnen van kleine onderdelen van de leefgebieden van beschermde soorten kan uiteindelijk een significante verslechtering van het totale gebied ontstaan waarvoor wel compenserende maatregelen getroffen moeten worden. Zo zal het verwijderen van één grasveld of één groenstrook, of het aanbrengen van enkele lichtmasten niet leiden tot het uitsterven van een populatie. Als dit echter op verschillende plaatsen in het gebied het geval is kan het gebied uiteindelijk ongeschikt raken en daarmee de populaties wel in gevaar brengen. In de aanbevelingen in dit rapport wordt ingezet om op een aantal locaties al compenserende maatregelen in gang te zetten. Deze maatregelen versterken de kwaliteit van het gebied voor de beschermde soorten in de huidige situatie en verkleinen de impact van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Door vooraf compenserende maatregelen in gang te zetten wordt voorkomen dat er een tijdelijke vermindering van de kwaliteit van het leefgebied plaatsvindt. Hierdoor worden bovendien eventueel noodzakelijke ontheffingen makkelijker verleend.

5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Zoals aangegeven in hoofdstuk 4 hebben de geplande ruimtelijke ontwikkelingen negatieve effecten op de streng beschermde soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger en groene specht. Voor deze soorten zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. De voorgestelde mitigerende maatregelen in deze rapportage zijn gericht op het voorkomen van negatieve effecten en dus overtreding van de Flora- en faunawet. Omdat ook het cumulatieve effect van alle toekomstige deelplannen in het sportpark (globaal) meegewogen is bij de effectbeoordeling, worden aanbevelingen gedaan voor compenserende maatregelen (zie hoofdstuk 6). Deze maatregelen versterken de kwaliteit van het gebied voor de beschermde soorten in de huidige situatie en verkleinen de impact van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Deze compenserende maatregelen zijn als sterke aanbeveling opgenomen in deze rapportage.

5.1 Vleermuizen

5.1.1 Gewone dwergvleermuis

Mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten op foeragerende dwergvleermuizen te voorkomen moeten de volgende mitigerende maatregelen meegenomen worden bij de inrichtingsplannen:

Verlichting

Te veel kunstlicht heeft een storend effect op foeragerende vleermuizen. Door ernstige lichthinder kunnen zij hun foerageergebieden niet meer bereiken. De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn weliswaar 2 minder lichtgevoelige soorten, echter bij een teveel aan strooilicht ondervinden ook deze soorten ernstige hinder op vliegroutes en in foerageergebieden. Gebruik daarom zo min mogelijk verlichting langs de Europaweg, bij de nieuwe kruising, bij de nieuwe ontsluitingsweg en bij de brandweerkazerne. De verlichting dient uitsluitend naar beneden geprojecteerd te worden (voorkom hiermee strooilicht in de boomkronen). Houdt nieuwe lichtmasten zo laag mogelijk, met name langs de nieuwe ontsluitingsweg die door het sportpark heen zal lopen.

Nieuwe ontsluitingsweg

Verwijder uitsluitend groen voor de nieuwe ontsluitingsweg richting brandweerkazerne en sportpark. De uitvoegstrook voor de brandweer dient samen met de uitvoegstrook van het sportpark op de nieuwe kruising aangetakt te worden. Wanneer 2 banen los van elkaar aangelegd worden, verdwijnt meer groen. De nieuwe ontsluitingsweg moet zoveel mogelijk tussen de dikkere bomen door aangelegd worden. Het is belangrijk dat de boomkronen zoveel mogelijk aaneengesloten blijven, zodat er geen grote open plek ontstaat in de doorlopende groenstrook. Met name gewone dwergvleermuizen zijn afhankelijk van lijnvormige groenstructuren ter navigatie. Als er een te grote open plek ontstaat door de nieuwe ontsluitingsweg kunnen vleermuizen enkele foerageergebieden niet meer bereiken. De locatie waar de nieuwe ontsluitingsweg gepland staat is het meest geschikt, omdat hier weinig dikke bomen staan in de

huidige situatie (zie ook bijlage 4). Op deze plek is de vegetatie al minder gesloten dan verder richting tankstation. Wanneer uitsluitend groen verwijderd wordt voor de nieuwe ontsluitingsweg hoeven hier nauwelijks dikke bomen gekapt te worden. Deze plek heeft dus de voorkeur voor de nieuwe ontsluiting vanuit ecologisch oogpunt.

De brandweerkazerne

De onderdelen van de kazerne die het meeste licht afscheiden (oefenterrein en gebouw) dienen zo ver mogelijk van foeragerende vleermuizen vandaan gesitueerd te worden. Dit wil zeggen langs de noordwestzijde van het zandveld. In hoofdstuk 8 worden aanbevelingen gedaan over de aanleg van een groenstrook langs deze zijde, in combinatie met het ophangen van vleermuiskasten (en nestkasten voor de grauwe vliegenvanger).

Periode werkzaamheden

Beheermaatregelen (bomen vellen) aan houtopstanden die in gebruik zijn als vliegroute of foerageergebied uitsluitend uitvoeren in de periode 1 oktober - 1 april (tijdens de winterperiode). De vleermuizen hebben in het vroege voorjaar dan de tijd om zich aan te passen. Verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger bevinden zich (ver) buiten het plangebied, in de bebouwde kom van Doetinchem. Verstoring van verblijfplaatsen door de werkzaamheden is uitgesloten.

Compenserende maatregelen

Compenserende maatregelen zijn voor dit project niet noodzakelijk om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Zie verder onder Aanbevelingen.

5.1.2 Laatvlieger

Mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten op foeragerende laatvliegers te voorkomen moeten de volgende mitigerende maatregelen meegenomen worden bij de inrichtingsplannen:

Verlichting

Zo min mogelijk kunstlicht in het zuiden van het perceel voor de brandweerkazerne. Hier loopt een belangrijke vliegroute van laatvliegers vanuit de bebouwde kom van de wijk 't Weerdje via een oversteek bij de ESSO richting het sportpark (zie ook bijlage 4). Zie voor verdere mitigerende maatregelen met betrekking tot verlichting paragraaf 5.1.1 Gewone dwergvleermuis.

Nieuwe ontsluitingsweg

Zie gewone dwergvleermuis. Voor de laatvlieger gelden dezelfde mitigerende maatregelen.

De 'hop-over'

De 'hop-over' (zie figuur 3) bij het ESSO tankstation is het punt waar laatvliegers de Europaweg oversteken richting het sportpark. Deze vliegroute is essentieel en dient behouden te worden. Om de functionaliteit van de huidige 'hop-over' te behouden dient de weg niet verbreed te worden op dit punt. Dat wil zeggen dat hier de middenberm behouden moet blijven tot ruim voorbij de ESSO, richting Varkensweide. Extra verlichting op deze plaats dient vermeden te worden. Het is wenselijk om middels enkele maatregelen deze 'hop-over' te versterken. Zie aanbevelingen.

Figuur 3. Voorbeeld 'hop-over' (bron: www.vleermuizenindestad.nl).

Als de huidige 'hop-over' niet behouden kan worden moet er een alternatieve locatie (aan de andere zijde van de ESSO) ingericht worden als 'hop-over'. Dit plan brengt het risico met zich mee dat de vliegroute van de vleermuizen mogelijk niet om te buigen is en zij uiteindelijk alsnog niet hun foerageergebieden in het sportpark kunnen bereiken. Het succes van deze compensatie is sterk afhankelijk van het gedrag van de vleermuizen. Deze alternatieve oversteek zal in werking moeten zijn voordat de huidige oversteek verloren gaat. Dit zal middels gericht vleermuisonderzoek onderzocht moeten worden.

De alternatieve 'hop-over' aan de achterzijde vanaf de ESSO (vanaf de Varkensweide bekeken) zal voorzien moeten worden van enkele bomen in de middenberm. Gekozen kan worden voor smalle soorten die snel de hoogte in groeien, bijvoorbeeld zwarte els (*Alnus glutinosa*), Italiaanse populier (*Populus nigra 'Italica'*) of de zuileik (*Quercus robur fastigiata*). Ook zullen op 1 punt de 2 lichtmasten aan beide zijden van de Europaweg verwijderd moeten worden. Een verdere uitwerking is in bijlage 2 afgebeeld.

Periode werkzaamheden

Zie gewone dwergvleermuis. Voor de laatvlieger gelden dezelfde mitigerende maatregelen.

Compenserende maatregelen

Compenserende maatregelen zijn voor dit project niet noodzakelijk om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Zie verder onder Aanbevelingen.

5.2 Broedvogels

Periode werkzaamheden

Start de werkzaamheden ruim voor aanvang van het broedseizoen (globaal van maart tot augustus). Hierdoor worden geen broedgevallen verstoord en kunnen de vogels zich aanpassen aan de nieuwe situatie.

Nieuwe ontsluitingsweg

Verwijder uitsluitend groen voor de nieuwe ontsluitingsweg richting brandweerkazerne en sportpark. Zo wordt zoveel mogelijk foerageergebied voor vogels behouden. Behoud zoveel mogelijk de dikkere bomen. Deze bomen bieden in de toekomst mogelijk broedgelegenheid voor de hollenbroeders gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger en groene specht. De uitvoegstrook voor de brandweer dient samen met de uitvoegstrook van het sportpark op de nieuwe kruising aangetakt te worden. Wanneer 2 banen los van elkaar aangelegd worden, verdwijnt meer groen.

6 Aanbevelingen

Bijzondere flora in berm Europaweg

In de bermen van een aantal wegen in Doetinchem komen bijzondere plantensoorten voor. Een deel hiervan is echter ingezaaid. De aanwezigheid van deze Flora- en faunawetsoorten heeft geen beschermde status. Ook in de bermen van de Europaweg komen een aantal beschermde plantensoorten voor en daarnaast enkele niet beschermde aandachtsoorten. Om deze vegetatie te behouden (in het kader van de zorgplicht) wordt aanbevolen om zoveel mogelijk de middenberm te behouden.

Versterking 'hop-over' Europaweg

Het wordt sterk aanbevolen om de bestaande 'hop-over' bij het ESSO tankstation te versterken, in verband met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van dit gebied. Dit kan door op dit punt de 2 lichtmasten aan beide zijden van de Europaweg te verwijderen. Het is hierbij belangrijk om de groenstrook achter het tankstation niet verder te belichten. Om de 'hop-over' verder te versterken kunnen in de middenberm enkele bomen aangeplant worden, waardoor de afstand voor vleermuizen makkelijker te overbruggen is. Gekozen kan worden voor smalle soorten die snel de hoogte in groeien, bijvoorbeeld zwarte els (*Alnus glutinosa*), Italiaanse populier (*Populus nigra 'Italica'*) of de zuileik (*Quercus robur fastigiata*) (zie figuren 4 en 5).

Figuur 4. Zuileik (*Quercus robur fastigiata*)

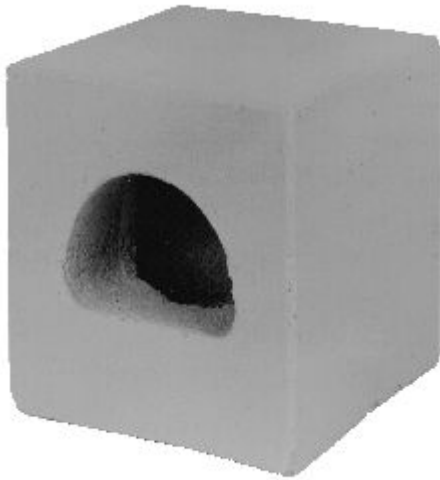
Figuur 5. Zwarte els (*Alnus glutinosa*)

Aanleg groenstrook en nestkasten

Het wordt sterk aanbevolen om ter versterking van het gebied een groenstrook aan te leggen langs de noordwestzijde van de brandweerkazerne (zie figuur 6 en bijlage 4). Deze groenstrook zal extra foerageergebied voor vleermuizen en broedvogels opleveren. Daarnaast biedt dit lijnvormige element een alternatieve vliegroute, als aanvulling op de groenstrook waar de nieuwe ontsluitingsweg doorheen komt. Als een zijde van het kazernegebouw niet sterk verlicht is kunnen hier enkele vleermuiskasten en inmetselfnestkasten voor de grauwe vliegenvanger (zie figuur 7) opgehangen worden. Zie Natuuronderzoek Sportpark Zuid, Bijlage 3 (SSA rapportnummer 0985). De vleermuizen en grauwe vliegenvanger kunnen dan vanuit de nieuwe groenstrook gemakkelijker deze kasten bereiken. De nieuw aan te leggen groenstrook dient aangelegd te worden met inheems loofhout (bomen en struiken) van autochtoon en biologisch gekweekt materiaal. De groenstrook moet minstens 10-15 meter breed zijn. In bijlage 6 is een dwarsdoorsnede van een groenstrook getekend, zoals deze ingericht dient te worden. Hierbij is aan beide zijde een ruigtestrook en een greppel aangebracht. De greppel in verband met afstromend water met verhoogde hoeveelheden nutriënten. De ruigtestrook is gunstig voor de genoemde soorten vleermuizen en vogels. Indien mogelijk kunnen bomen die verwijderd worden ten behoeve van de aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg herplant worden in de nieuwe groenstrook. Vooraf moet beoordeeld worden of deze bomen te verplaatsen zijn.

Figuur 6. Aan te leggen groenstrook langs brandweerkazerne.

Figuur 7. Voorbeeld inmetselnestkast grauwe vliegenvanger (te bestellen via www.waveka.nl).

Verlichting sportvelden algemeen

De veldverlichting kan in vele gevallen sterk verminderd worden. Wanneer alleen het veld verlicht wordt waar op dat moment gespeeld wordt, betekent dit al een sterke vermindering van licht ten opzichte van de huidige situatie. Mogelijk kunnen hier afspraken over gemaakt worden met de sportverenigingen op Sportpark Zuid. Door bij nieuwe lichtmasten langs sportvelden te kiezen voor armaturen met zo min mogelijk strooilicht naar de zijkanten en naar boven wordt het negatief effect op vleermuizen sterk verminderd. Gebruik hiervoor ook zo laag mogelijke lichtmasten.

Voorkeur om hoofdveld kunstgras maken

Ter compensatie van het verlies van het zandveld heeft de voetbalvereniging toestemming gegeven om een ander veld om te laten vormen naar kunstgras. Hiervoor worden 2 velden als optie genoemd: het hoofdveld en het speelveld ten noordoosten hiervan. We bevelen sterk aan om het hoofdveld te kiezen voor omvorming naar kunstgras. Dit betekent dat er meer gespeeld kan worden op het hoofdveld en er hier ook getraind wordt. Het 2^e veld, ten noordoosten van het hoofdveld, zal hierdoor minder gebruikt worden. Dit veld ligt dicht tegen de groenstrook met de vijver aan. Dit gebied wordt intensief gebruikt door vleermuizen. Minder belichting van dit veld heeft een gunstig effect op vleermuizen.

Mogelijkheden voor fauna in nieuwe brandweerkazerne

bij het ontwerp van de nieuw te bouwen brandweerkazerne zou, in het kader van duurzaamheid, enkele faunavoorzieningen in de gebouwen hier een meerwaarde kunnen leveren. Te denken valt aan vleermuisvoorzieningen:

- open stootvoegen en lintvoegen onder de nok (winterverblijfplaats voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis)
- doorgaande verbinding aanbrengen van buiten tot in de afgesloten zoldergedeelte.
- een gesloten zolder aanbrengen, waar geen menselijke activiteiten plaatsvinden of een gedeelte van de zolder.
- gedeelte van de spouw, waar open voegen zijn, niet isoleren in verband met verblijfplaats

- voor meer informatie , zie Ecologisch protocol voor bescherming van vleermuissoorten binnen 'de Schil'. Dit protocol is vastgesteld door het college. Aangezien het hier een nieuwbouwproject betreft binnen de Schil, is dit protocol van toepassing.

Voor vogels:

- nestkasten ophangen aan de buitenmuur (uiteraard op een juiste positie en maatvoering)
- gierzwaluwnestkasten en grauwe vliegenvangernestkasten in metselen
- gierzwaluwdakpannen gebruiken (enkele posities op het dak en dan met minimaal 10 a 15 stuks, in verband met koloniebroeders)
- mussenwerende roosters pleksgewijs niet aanbrengen.

Voor vlinders:

- vlinderhotel aanbrengen op de zuidelijke buitenmuur

Voor overige insecten:

- open stootvoegen op een zuidenbuitenmuur aanbrengen tot maximaal 1 meter hoogte.
- bij gevelplanken, indien van toepassing, tussen ruimte creëren voor insecten.

Ecologische begeleiding

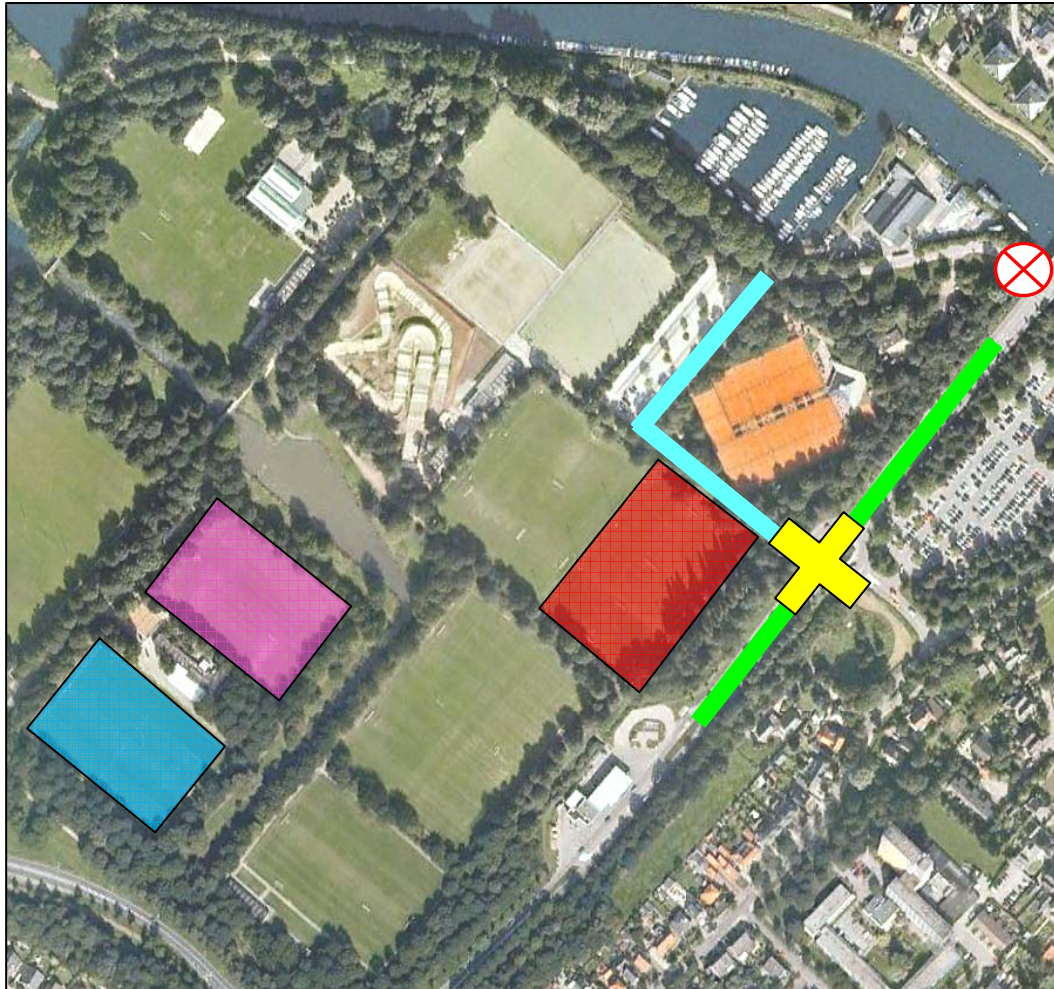
Wanneer het tracé voor de nieuwe ontsluitingsweg bekend is en er bomen geblesd worden om te kappen wordt aanbevolen om voorafgaand deze bomen te laten controleren op holten en broedgevallen van vogels.

7 Randvoorwaarden Flora- en faunawet

Om de geplande ruimtelijke ontwikkelingen (zie paragraaf 3.2 en bijlage 1) uit te kunnen voeren in overeenstemming met de Flora- en faunawet moet er aan een aantal randvoorwaarden voldaan worden. De volgende randvoorwaarden zullen meegenomen moeten worden bij het ontwerp van de brandweerkazerne en bijbehorende ruimtelijke ingrepen:

- Gebruik zo weinig mogelijk verlichting langs de Europaweg, de nieuwe kruising, de nieuwe ontsluitingsweg en bij de brandweerkazerne
- Geen extra verlichting bij de 'hop-over' ten hoogte van de ESSO
- Geen verbreding van de weg op dit punt
- Verlichting uitsluitend naar beneden projecteren (voorkom strooilicht in boomkronen)
- Lichtmasten zo laag mogelijk (met name langs de nieuwe ontsluitingsweg)
- Zo min mogelijk kunstlicht in het zuiden van het perceel voor de brandweerkazerne
- Verwijder alleen een gedeelte groen voor de nieuwe ontsluitingsweg
- De ontsluiting voor de brandweer en het sportpark samen aansluiten op de kruising
- Behoud zoveel mogelijk de dikkere bomen in de groenstrook
- Zorg dat de boomkronen zoveel mogelijk aaneengesloten blijven in de te doorsnijden groenstrook
- Grootste lichtbronnen (oefenterrein en kazernegebouw) in de noordwesthoek van het perceel (zandveld)
- Start de werkzaamheden in de periode van 1 oktober tot 1 april (ruim voor aanvang van het broedseizoen in de periode dat vleermuizen minder actief zijn)

Bijlage 1. Situatieschets ruimtelijke plannen

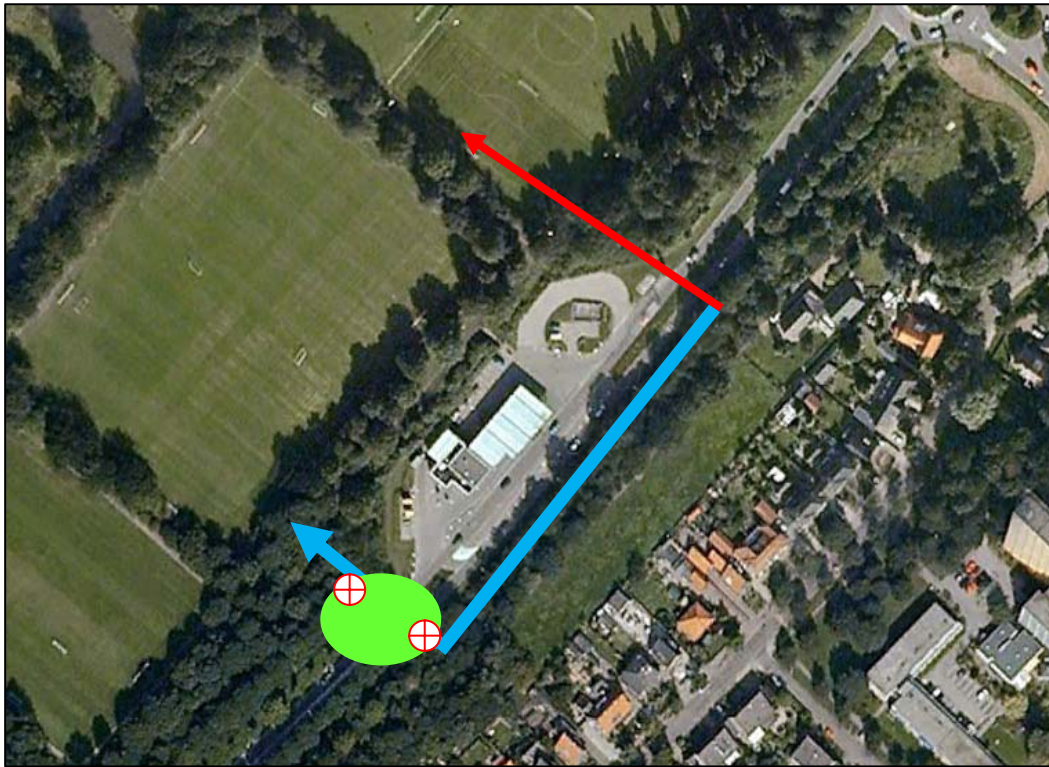

- Afsluiten Stokhorstweg met uitzondering van langzaam verkeer
- Nieuwe kruising Varkensweide, ontsluiting brandweer
- Verbreding Europaweg
- Nieuwe ontsluiting brandweerkazerne, tennisvereniging, haven en Wedeo
- Omvorming naar kunstgras, optie 1
- Omvorming naar kunstgras, optie 2
- Locatie nieuwe brandweerkazerne

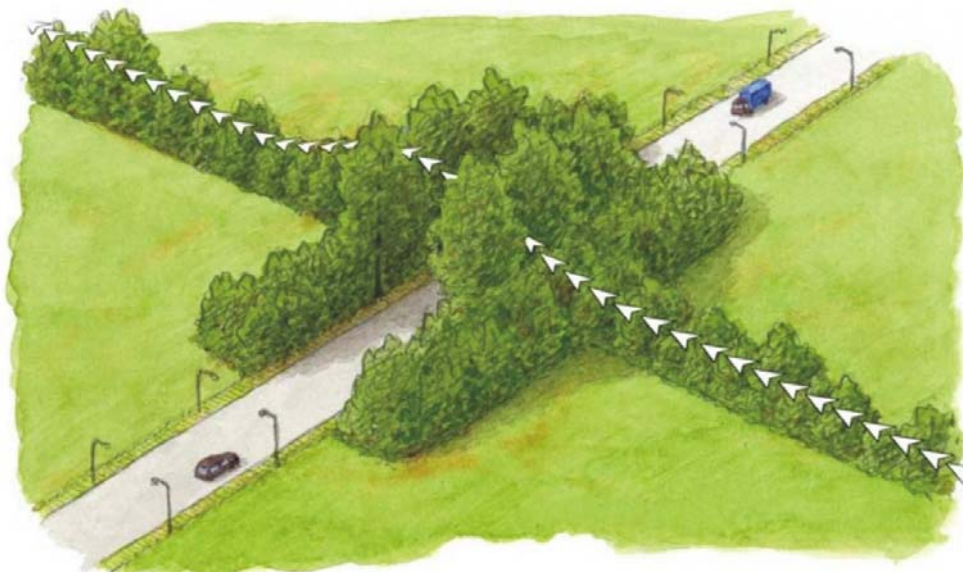
Bijlage 2 Nieuwe kruising Varkensweide, ontsluiting brandweer

Bijlage 3 Ontwerpschets alternatieve 'hop-over' Europaweg

- Alternatieve vliegroute en 'hop-over'
- Huidige vliegroute en 'hop-over'
- Versterken met bomen
- Verwijderen lichtmast

Voorbeeld 'hop-over' (bron: www.vleermuizenindestad.nl).

Bijlage 4 foto's plangebied

Op deze locatie, nabij de rotonde Varkensweide, staat de aansluiting op de Europaweg gepland. De vegetatie heeft hier in de huidige situatie al een vrij open structuur, waardoor het negatief effect van het doorsnijden van deze groenstrook minder groot is. Er staan geen dikke bomen op deze plek.

Dezelfde groenstrook, iets verder in zuidwestelijke richting (richting ESSO tankstation). Hier is de vegetatie duidelijk meer gesloten en staan meer dikke bomen. Het is belangrijk om deze vegetatie te behouden.

De grens tussen het zandveld waar de brandweerkazerne zal komen en het aangrenzende sportveld. Op deze locatie wordt sterk aanbevolen om een groenstrook aan te leggen ter versterking van het gebied voor aanwezige vogels en vleermuizen.

De groenstrook ten zuidwesten van het plangebied. Deze groenstrook vormt een belangrijk foerageergebied voor laatvliegers en gewone dwergvleermuizen. Hier loopt een vliegroute van laatvliegers vanuit de 'hop-over' over de Europaweg. Het is belangrijk om in de omgeving van deze groenstrook zuinig met licht om te gaan.

Bijlage 5 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 ff-wet)	"Lichte" toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3 ff-wet)	"Uitgebreide" toets	"Uitgebreide" toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: "Lichte" toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de "lichte" toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: "Uitgebreide" toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet kan voldoende worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

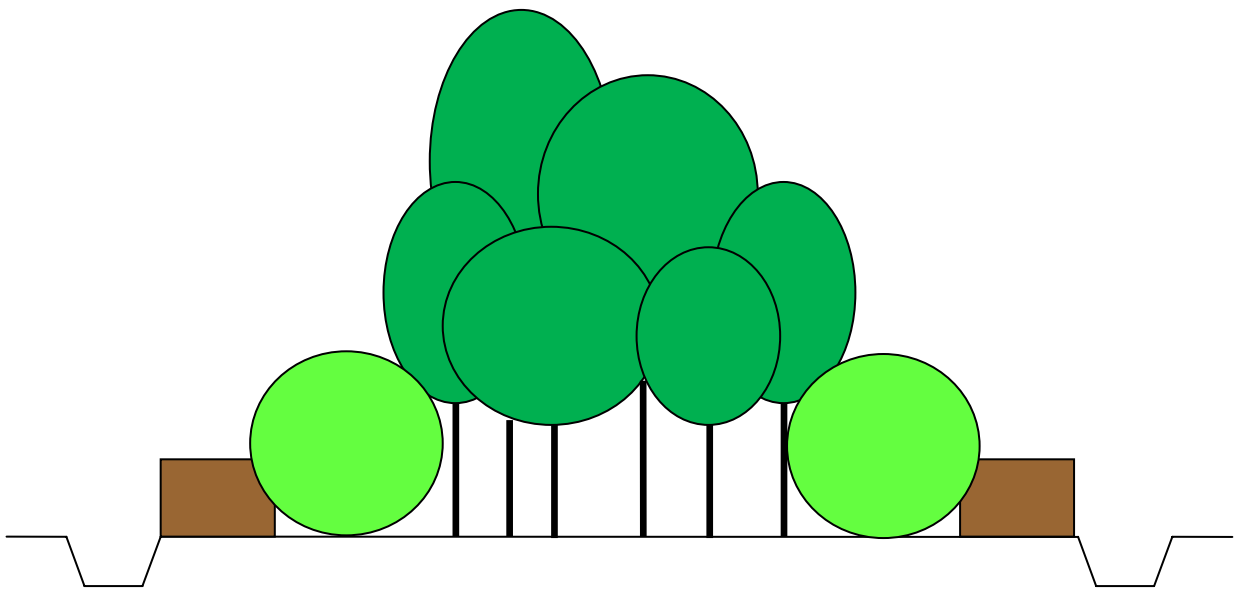
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Bijlage 6 Dwarsdoorsnede groenstrook

- Greppel om vervuiling van de groenstrook te voorkomen (ongeveer 1 meter breed).
- Ruigtestrook, ongeveer 1 meter breed (spontane ontwikkeling, 1x per jaar maaien).
- Struweelvorming: meidoorn, hazelaar, Gelderse roos, vuilboom (ongeveer 2 tot 3 meter breed).
- Opgaand groen: gewone es, zomereik, linde, zwarte els, wilg (ongeveer 10 meter breed).

stichting staring advies

Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem

T 0314 641910
F 0314 641909

info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

